

Thema Omgevingswet

KwAdrant

21^e jaargang | November 2019

Een eigen tuin cadeau

Omdenken als business strategie

Als familiebedrijf een grote hal neerzetten aan de rand van het dorp. Zonder klachten en procedures. Bij Mado Conserve in Ossendrecht kregen ze het voor elkaar, dankzij een niet alledaagse vorm van participatie. Participatie is een van die dingen die veel belangrijker worden in de nieuwe Omgevingswet. Een verhaal over hoe 'omdenken' Mado Conserve helpt uit te breiden.

Mado Conserve in het Brabantse Ossendrecht is een bedrijf met een lange geschiedenis en een echt seizoensbedrijf. Ze maken conserve die onder andere naam in de schappen staan, met name zilveruitjes, augurken, atjar en andere tafetzuren. Naamgever van het bedrijf Cornelis Mattheeussens stond aan de wieg. Momenteel is Cees Mattheeussens directeur-eigenaar.

Voor symbolisch bedrag

"Omdat we in een aantal maanden onze productie draaien, hadden we extra opslag nodig", vertelt Cees. "Ook om te voorkomen dat vrachtwagens continu door het dorp moesten rijden. De beoogde locatie voor de extra hal lag achter een aantal huizen." Wat wil het geval, die huizen hadden geen tuin, alleen een klein achterplaatsje. Het idee werd geboren: "Alle bewoners op die plek kregen een tuin van Mado Conserve voor een symbolisch bedrag. En dat inclusief hekwerken, notariskosten en dergelijke. Op dat moment ook werd KWA ingeschakeld."

Licht weren met beplanting

"De uitvoering had, letterlijk, nogal wat voeten in de aarde," vervolgt KWA-adviseur Monique Soeters. "Wie krijgt hoeveel vierkante meters tuin bijvoorbeeld, daar moest

het Kadaster aan te pas komen. En één bewoner wilde in eerste instantie helemaal geen tuin. Daarnaast moest, vanwege die echt grote hal, via een aarden wal met beplanting, die hal aan het zicht onttrokken worden. Een landschappelijke inpassing. Daarmee werd ook de verlichting geweerd zodat bewoners dáár geen last van ondervinden. Al met al heeft het een aantal jaren geduurd voordat de hal er stond."

Iedereen blij met tuin

"En dat zonder een gang naar de rechter om planschade te claimen," zegt Cees. "Natuurlijk kun je dat niet afkopen en het

staat iedereen vrij om naar de rechter te stappen. Door veelvuldig en langdurig te overleggen, wisten we alle neuzen de goede kant op te krijgen. Mensen zijn blij met hun tuin en met het verloop van het proces. En wij ook, want de bewoners brachten het idee op tafel om de hal iets naar achteren te verplaatsen. Daardoor kon de hal wat groter worden en daar zijn wij weer blij mee."

"Participatie is het toverwoord, juist in de nieuwe Omgevingswet."

"Participatie is het toverwoord, juist in de nieuwe Omgevingswet", besluit Monique. "Daar is dit een goed voorbeeld van. Kijk naar de belanghebbenden, kijk naar de effecten voor hen. Betrek ze bij je plannen, misschien hebben ze wel goede ideeën. Dat wordt per 1 januari 2021 verplicht, maar beter is daar nu al mee te starten. Mado Conserve is het perfecte voorbeeld van creatief omdenken."

Hulp nodig bij omdenken of participatie? Neem contact op met onze adviseurs.

Nieuwe Omgevingswet als thema

In deze Kwadrant zetten we de nieuwe Omgevingswet in het voetlicht. Op 1 januari 2021 is het zover. En die nieuwe wet is echt wat anders. Veel bedrijven in Nederland bereiden zich al voor, daar ondersteunt KWA bij. Anderen zien het nog even aan of zijn te druk. Hoe dan ook, in deze Kwadrant volop informatie over deze belangrijke nieuwe wet. En zelfs een quiz!

Adviseur

Monique Soeters

033 422 13 77
mhe@kwa.nl

Energietransitie

Klimaatakkoord
Lees verder op pagina 2

PFAS-houdende grond en baggerspecie zorgen voor problemen

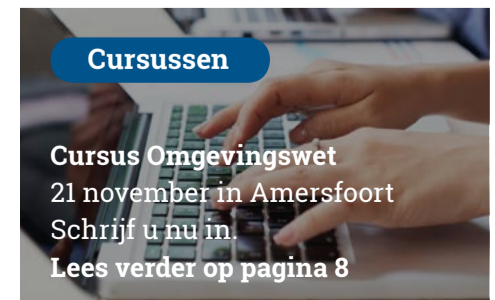
Lees verder op pagina 2

Case

PAS/Stikstofdepositie
Lees verder op pagina 7

Cursussen

Cursus Omgevingswet
21 november in Amersfoort
Schrijf u nu in.
Lees verder op pagina 8

Kansen en knelpunten dankzij het nieuwe Klimaatakkoord

Het is een ambitieuze doelstelling: 49% CO₂-reductie in 2030 ten opzichte van 1990. Dit staat in het Klimaatakkoord van 28 juni 2019. De visie van het kabinet voor de industrie is mooi: een bloeiende, circulaire en mondiaal toonaangevende industrie, waar de uitstoot van broeikasgassen nagenoeg nul is. Hoewel het Klimaatakkoord op veel details nog moet worden uitgewerkt, is duidelijk dat het voor de industrie verstrekkende gevolgen heeft.

Regionale Energiestrategieën (RES)

In het Klimaatakkoord is veel aandacht voor het versterken van de regionale aanpak. Dit wordt vertaald in de vorm van de Regionale Energie Strategieën (RES). Rondom bedrijven gaat van alles gebeuren, waardoor zij in veel gevallen direct of indirect te maken krijgen met de RES. De 30 regio's waarin energiek Nederland is verdeeld, staan voor een enorme opgave: naar veel meer duurzame energie en veel meer zonnepanelen in 2030. Gas moet plaatsmaken voor warmtenetten en acties op het gebied van isolatie, elektrificatie en inzet van (duurzame) warmte, komen in steeds meer gebieden voor.

Voor bedrijven is het van belang in hun omgeving een geschikt en betrouwbaar aanbod van een duurzame energiemix en infrastructuur te hebben, die past in hun energiestrategie en CO₂-reductiedoelstelling. Daarom is het als bedrijf belangrijk te

participeren in een RES in hun regio. Samen met de Omgevingsvisie, is de RES input voor het Omgevingsplan. Het Omgevingsplan en de Omgevingsvisie zijn instrumenten uit de Omgevingswet.

Kansen en risico's Klimaatakkoord

De belangrijkste kans voor de industrie is de verruiming van de SDE+ subsidie (Stimulering Duurzame Energieproductie), voor implementatie van CO₂-reducerende maatregelen. De SDE++ start in 2020 en is een tenderregeling, bedoeld voor de industrie, om de onrendabele top van innovaties te kunnen dekken. Denk daarbij aan zon, wind, geothermie, warmtepompen, elektrische boilers, groene waterstofproductie en afvang en opslag van kooldioxide.

Het belangrijkste risico is de veelbesproken CO₂-heffing op vermijdbare emissies van de Nederlandse ETS (Emission Trade System-)

industrie plus afvalverbranders. Hoewel het maar gaat om circa 250 bedrijven, betreft het ongeveer 80% van alle industriële broeikasgasemissies. Alle andere industriële bedrijven (non-ETS) hebben hier dus niks mee te maken.

Onze boodschap voor u

Als gevolg van het Klimaatakkoord wordt de druk op de industrie steeds groter om CO₂-emissie te reduceren. Boetes op te veel uitgestoten CO₂-emissie worden steeds

hoger om de reductiedoelstellingen te halen. Het nemen van CO₂-reductiemaatregelen wordt daardoor steeds rendabeler.

Voor uw fabriek is een locatiespecifieke langetermijn-energiestrategie noodzakelijk om CO₂-neutraal te gaan produceren. Deze strategie moet ook aansluiten op de RES. De natuurlijke momenten van vervanging en nieuwbouw zijn dé momenten om slim te investeren en innovaties te implementeren. Dat vergt een gedegen voorbereiding, die vandaag al begint. Voor elke productie-locatie moet een specifieke strategie worden uitgerold, die voorziet in de implementatie van een optimale mix van opties op de juiste momenten.

Adviseur
Bas Oldenhof

033 422 13 41
bo@kwa.nl

ODE-tool toont impact op gas- en elektriciteitsverbruik

KWA heeft een tool ontwikkeld waarmee u inzicht krijgt in de impact van de Stimuleringsregeling Duurzame Energieproductie op uw gas- en elektriciteitsverbruik. De opslag vanuit die regeling gaat omhoog. Meer informatie op onze website of neem contact met ons op.

PFAS-houdende grond en baggerspecie zorgen voor problemen

Sinds 8 juli vormt de tijdelijke regelgeving rondom PFAS een probleem voor veel bedrijven, met name die met bagger of grondverzet te maken hebben. Hoe zit het in elkaar en nog belangrijker, wat kunt u doen als u met PFAS-houdende grond of bagger te maken heeft?

PFAS (waaronder PFOS, PFOA en GEnx) worden beschouwd als (potentieel) zeer zorgwekkende stoffen (ZZS). ZZS-stoffen hebben momenteel de aandacht van de

overheid, omdat ze gevaarlijk zijn voor mens en milieu. De stoffen worden, in mindere of meerder mate, overal in Nederland aangetroffen. Op basis van de huidige wet- en

regelgeving geeft het vóórkomen van PFAS in de grond en in de baggerspecie problemen bij grondverzet en hergebruik.

De regeling van 8 juli 2019

Om de stagnatie van hergebruik van PFAS-houdende grond en baggerspecie te voorkómen, is op 8 juli 2019 het 'Tijdelijk handelingskader voor hergebruik van PFAS-houdende grond en baggerspecie' gepubliceerd door het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat. Naar nu blijkt lost dit handelingskader de problemen niet voldoende op.

In het tijdelijke handelingskader staat onder andere het volgende:

- Vanaf 8 juli 2019 moet de PFAS in principe standaard zijn opgenomen in het analysepakket.
- Voor baggerspecie op de kant, is geen uitgebreide onderzoeksplicht geformuleerd.
- PFAS-houdende grond kan in principe niet worden toegepast/hergebruikt in oppervlaktewater, binnen grondwaterbeschermingsgebieden en onder grondwaterniveau.
- PFAS-houdende grond en baggerspecie boven de toepassingsnormen moeten gereinigd of gecontroleerd gestort worden.

Omdat de normen van het Tijdelijk handelingskader erg scherp zijn gesteld,

blijkt in de praktijk dat met name baggerprojecten problemen ondervinden met het vinden van een afzetlocatie. Ook blijkt bij onverdachte grondpartijen de kans dat de toepassingsnormen voor PFAS worden overschreden, reëel aanwezig te zijn. De afzet van PFAS-houdende grond/baggerspecie die strenge normen overschrijdt, zorgt voor stagnatie en extra kosten.

Wat kunt u doen?

Wat kunt u nu doen? In ieder geval nagaan, als u met grondverzet te maken heeft, of er onderzoek is gedaan naar PFAS. Dat moet sowieso gebeuren. Daarna kijkt u naar het resultaat, overschrijdt deze de toepassingsnormen? Worden deze normen niet overschreden, dan kunt u weinig problemen verwachten. In alle andere gevallen moet u rekening houden met stagnatie en extra kosten. Ook van belang is het contract met aannemers. Heeft u voor 8 juli contracten afgesloten? Dan kunt u meerwerk verwachten in verband met het vóórkomen van PFAS in de grond/baggerspecie. Maatwerk bij vragen rond PFAS, is ons antwoord. Neem contact met ons op als u meer wilt weten. Meer actuele informatie vindt u op onze website.

Adviseur
Suzanne Por

033 422 13 24
spo@kwa.nl

Passieve brandbeveiliging en ageing

Bent u voldoende voorbereid?

Passieve brandbeveiliging (PBB) en ageing zijn onderwerpen van de Brzo-inspecties dit jaar. De vraag is of uw bedrijf hiermee bekend is en of u deze onderwerpen voldoende beheerst. Wat betekenen PBB en ageing en hoe helpen wij u hierbij?

PBB is een wijze van bescherming van een bouwwerk, constructie of installatie en essentieel voor de stabiliteit en integriteit bij brand. PBB is, net als een sprinklerinstallatie, een uitvoering van een brandbeveiligingssysteem. PBB kan zelfstandig worden toegepast of in samenhang met andere preventieve en repressieve maatregelen. Ageing (veroudering) gaat met name in op de staat van een bouwwerk, constructie of installatie en heeft daarmee nauwe banden met PBB.

De Seveso III-richtlijn richt zich op het beheersen van risico's op zware ongevallen, zoals brand. Met artikelen over het gebruik van risicobeperkende maatregelen, zoals PBB, voor mens en milieu.

- Brandwerende materialen, muren, deuren en ramen.
  - Coating om staalconstructies.
- Op alle PBB-maatregelen is een beheersing van de integriteit en het aantonen daarvan, van toepassing. Het onderhouden van de PBB-maatregelen moet geborgd zijn in een onderhoudssystematiek.

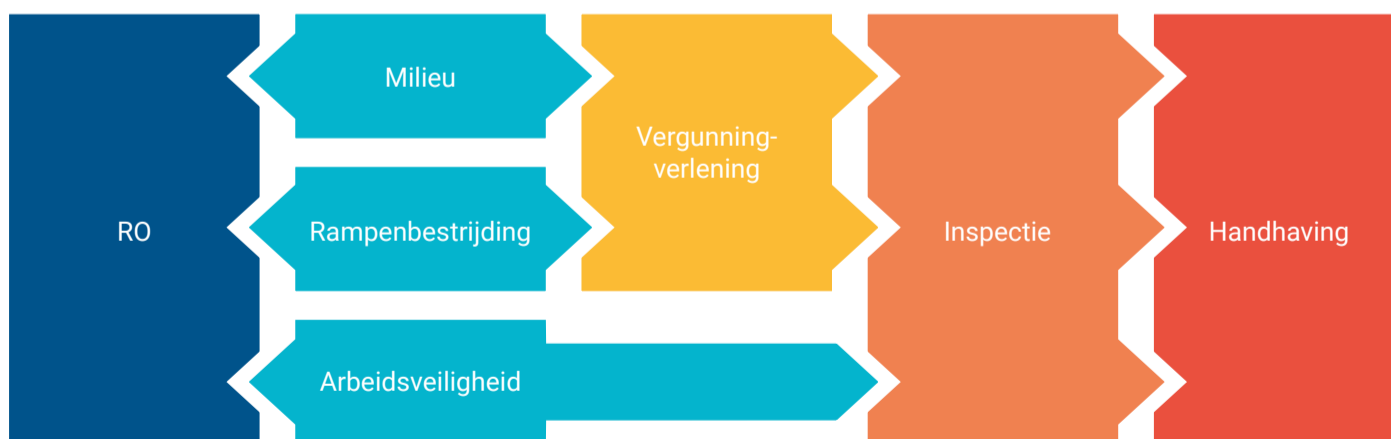
Seveso III & ageing

In de Seveso III-richtlijn en het Brzo 2015 is binnen het Veiligheidsbeheerssysteem (VBS) aandacht voor het aspect ageing (veroudering). Met de uitvoering van het project 'Ageing' in 2017, hebben de Brzo-inspectiediensten ervaring opgedaan met ageing bij de bedrijven. In veel situaties is PBB van belang om escalatie tijdens een

- Zijn alle relevante systemen beschouwd en onderbouwd?
- Zijn de juiste PBB-systemen toegepast voor de betreffende toepassing?
- Hoe is ageing geborgd? Op welke wijze en met welke frequentie vindt monitoring en onderhoud plaats?
- Is bekend welke corrosieprocessen een issue kunnen zijn, waar en hoe deze vastgesteld kunnen worden en op welke wijze dit wordt beheerst en voorkomen?
- Zijn alle wijzigingen (o.a. opslag gevaarlijke stoffen, uitbreiding, nieuwe installatie) meegenomen?

Wilt u uw PBB-systemen laten beoordelen en ageing borgen binnen uw bedrijf?

Samenhang van de middelen voor de uitvoering van het Brzo

Bij ontwerpprincipes heeft het voorkómen van brand de voorkeur boven bescherming tegen brand. Als echter een onacceptabel risico overblijft, heeft een passief systeem de voorkeur boven een actief systeem. Omdat het passief is, heeft PBB geen handmatige, mechanische of andere externe actie nodig om de werking ervan te initiëren. Eenmaal in werking getreden, heeft het systeem geen voorziening nodig om te blijven werken.

Wat voorbeelden van PBB:

- Opslagtanks en leidingen die voorzien zijn van brandwerende coating.
- Opslagvoorzieningen gevaarlijke stoffen.

brand te voorkomen én veilig optreden van repressief personeel mogelijk te maken. Dus ook voor uw bedrijfsnoodorganisatie en het beheersen van ageing, is PBB van essentieel veiligheidsbelang. Beide onderwerpen zijn echter vaak vrij onbekend in het veiligheidsdomein. De veiligheidsregio's besteden daarom in extra aandacht in de inspecties aan PBB en ageing en de borging ervan.

Brzo inspectieproof?

Dan rijst de vraag of uw bedrijf goed is voorbereid, en PBB en ageing voldoende heeft georganiseerd? Hierbij kan gedacht worden aan:

KWA ondersteunt u, als sparringpartner, maar ook met het uitvoeren van een pre-audit.

Adviseur
Michel Braam

033 422 13 65
mbr@kwa.nl

Adviseur
Mascha van Hofweegen

033 422 13 56
mvh@kwa.nl

Oók nog de nieuwe Omgevingswet

Op dit moment komt er een hoop op bedrijven af. De energietransitie staat hoog op de agenda door de verdere uitwerking van het Klimaatakkoord. Aanvragen voor milieuvergunningen liggen stil, omdat het onduidelijk is hoeveel moleculen stikstof in natuurgebieden terechtkomen en wie dit veroorzaakt. Dit leidt tot een hoop onzekerheid, maar ook tot maatschappelijke onrust, waardoor zelfs tractoren de snelweg naar Den Haag nemen.

Daar komt ook de invoering van de Omgevingswet nog bij. Duidelijk is dat er nog een hoop onduidelijk is hoe dit gaat uitpakken voor bedrijven. Een veelgehoorde reactie is dat men eerst afwacht hoe het zich gaat ontwikkelen. De overheid geeft immers aan dat er weinig meer gaat veranderen dan het samenvoegen van een groot aantal wetten en regelingen tot één wet. Daarmee wordt het allemaal een stuk makkelijker. Als dit inderdaad zo is, hoeft je je als bedrijf op dit moment nog niet met de Omgevingswet bezig te houden en kun je beter focussen op de PAS of de energietransitie.

Dit beeld is wat KWA betreft niet terecht. De artikelen in deze Kwadrant laten zien dat er voor de bedrijven het nodige gaat spelen. Zaken als participatie, de insteek op activiteiten in plaats van inrichtingen en de grotere bevoegdheden van de gemeenten, leiden tot een veranderend speelveld voor bedrijven rondom hun activiteiten. Dit kan bedreigend overkomen, maar biedt óók kansen om de andere vraagstukken van energietransitie en vergunningen op te lossen. Wij adviseren u daarom actief aan de slag te gaan met de voorbereidingen op de Omgevingswet.

Directie KWA Bedrijfsadviseurs

André Lokhorst
033 422 13 23, al@kwa.nl

Robin Sinke
033 422 13 73, rjs@kwa.nl

Waarom een nieuwe Omgevingswet?

De Omgevingswet. Wat houdt deze wet nu precies in en wat kunt u nu al doen?

De omgevingswetgeving moet eenvoudiger en overzichtelijker worden dan de huidige wet- en regelgeving. Vooral de leefomgeving moet samenhangend en integraal worden benaderd. Daarom wordt al het omgevingsrecht gebundeld in één Omgevingswet. Niet alleen de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht, de Wet ruimtelijke ordening en de Wet milieubeheer worden opgenomen in de nieuwe wet, maar ook nog 23 andere wetten. Daarnaast wordt flink geschrapt in het aantal besluiten

(van 120 naar 4) en regelingen (van 75 naar 1). De Omgevingswet heeft verder een grotere bestuurlijke afwegingsruimte, met meer gebiedsgericht maatwerk, ten doel. Ook moet de nieuwe Omgevingswet leiden tot betere en snellere besluitvorming.

Wat kunt u nu al doen?

De nieuwe Omgevingswet legt een grotere rol neer bij de lokale overheid. Daarnaast is participatie een belangrijk thema. Het doel is dat de wet per 1 januari 2021 in werking

treedt. Deze datum komt steeds dichtbij. U moet nu al bedenken hoe u ervoor zorgt tijdig op de hoogte te zijn van lokale ontwikkelingen, die mogelijk gevolgen hebben voor uw bedrijf. Breng ook uw stakeholders in beeld.

Grotere rol lokaal niveau

Het omgevingsplan, de opvolger van het huidige bestemmingplan, regelt onder de nieuwe wet niet alleen zaken ten aanzien van de ruimtelijke ordening, maar bevat ook maatwerkregels met betrekking tot geluid, trillingen, geur en emissies. Daarnaast krijgt het lokale bevoegd gezag de mogelijkheid maatwerkvoorschriften op te leggen aan een individueel bedrijf. Het bijhouden van de regionale ontwikkelingen wordt dus nog belangrijker, om tijdig te kunnen anticiperen.

Participatie

De nieuwe Omgevingswet stimuleert vroegtijdige betrokkenheid van belanghebbenden. Vaststellen of participatie nodig is en eventueel participeren door overleg met derden, is zelfs een aanvraagvereiste bij een omgevingsvergunning. Leer daarom nu al de belanghebbenden bij uw bedrijf kennen en leg de contacten.

Wat kunnen wij voor u doen?

Als u zelf aan de slag wilt met het doorgronden van deze wet, kom dan naar onze cursus Omgevingswet. Meer informatie over de training staat op onze website. Wilt u meer specifiek weten wat de Omgevingswet voor uw bedrijf inhoudt? Vraag dan een omgevingsscan aan. Deze scan brengt uw specifieke situatie onder de Omgevingswet in kaart en helpt u bij de voorbereiding op de nieuwe wetgeving. kwa.nl/omgevingswet

Vernieuwing stelsel omgevingsrecht

Invoeringsspoor

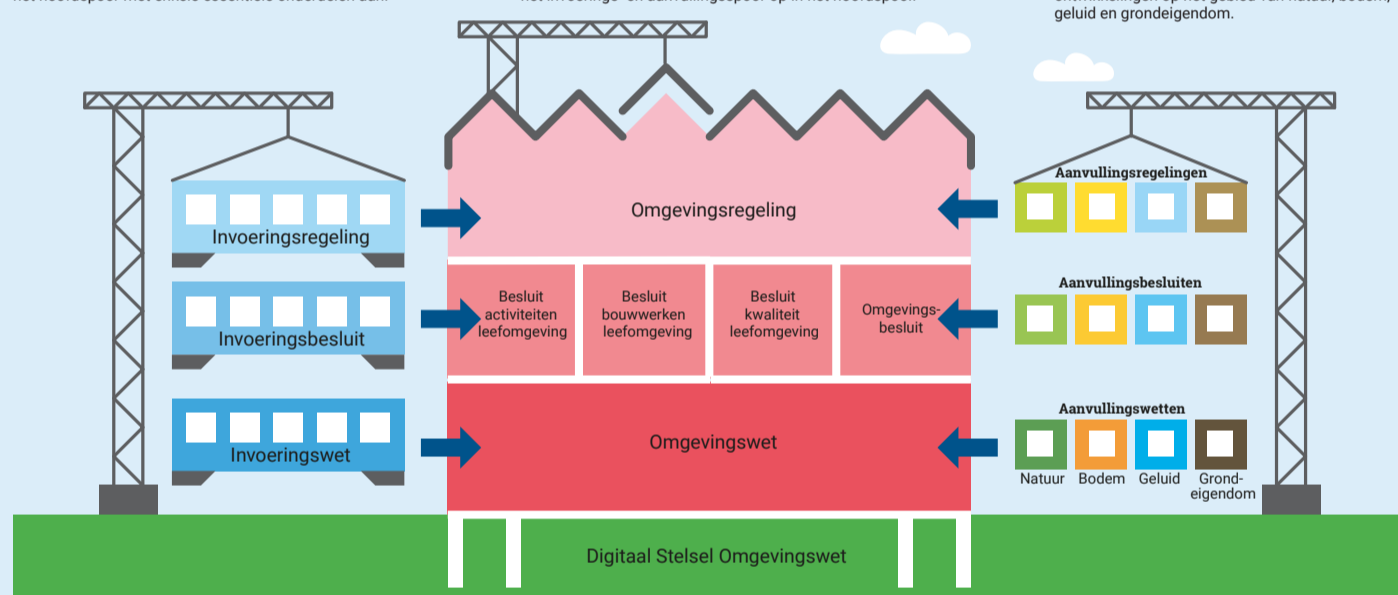
Het invoeringsspoor regelt de overgang van de bestaande naar de nieuwe wet- en regelgeving. Bovendien vult dit spoor het hoofdspoor met enkele essentiële onderdelen aan.

Hoofdspoor

Het nieuwe stelsel bestaat uit de Omgevingswet, vier AMVB's en de Omgevingsregeling. Bij inwerkingtreding gaan het invoerings- en aanvullingspoor op in het hoofdspoor.

Aanvullingspoor

De ontwikkeling van wet- en regelgeving in het aanvullingspoor maakt deel uit van lopende beleidsontwikkelingen op het gebied van natuur, bodem, geluid en grondeigendom.

Bron: Omgevingswetportaal.nl | december 2017 | Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

Adviseur

Marlies Huijbers

033 422 13 76
mhu@kwa.nl

Eye-opener voor bezoekers KAM contactdag

Motto van de KAM contactdag van 8 oktober: 'Vooruitgang door samenwerking'. Maar wat nemen de bezoekers aan deze dag mee naar hun organisatie? We laten ze aan het woord:

Grootste verandering nieuwe Omgevingswet Van inrichting naar activiteiten

Mieke Lucas is adviseur milieu. Samen met collega's is zij intensief bezig om de gevolgen van de Omgevingswet voor bedrijven inzichtelijk te maken.

Zijn klanten van KWA zich al voldoende bewust van wat eraan komt met de nieuwe Omgevingswet?

Als KWA willen we zoveel mogelijk overzicht bieden. Dat doen we door het uitvoeren van een omgevingsscan, met input van de klant.

Die omgevingsscan geeft de klant een duidelijk overzicht van wat er voor zijn bedrijf gaat veranderen. Wat ons in ieder geval duidelijk wordt, is dat de overheid heel veel informatie geeft en aangeeft dat voor bedrijven eigenlijk niet veel verandert. Als je echter dieper op de materie ingaat, blijkt het vaak niet zo eenvoudig te zijn.

Dat is absoluut de stap van inrichting naar indelen in activiteiten. Daar hangt veel aan vast. Daarnaast wordt de lokale wet- en regelgeving van groot belang. Een voorbeeld is energiebesparing. Als een activiteit niet valt onder het Besluit activiteiten leefomgeving, een besluit onder de Omgevingswet, kan het zijn dat er wel lokale regels voor energiebesparing van toepassing zijn.

Wat kunnen bedrijven nu doen om voorbereid te zijn op de nieuwe Omgevingswet?

Zich inlezen, zich invoeren in wat er komen gaat. En contact met ons opnemen. Door de eerdergenoemde **omgevingsscan** ontdekken wij 'de addertjes onder het gras', en zien wat er in de praktijk nu écht staat te gebeuren. Zo kan een bedrijf op tijd inspelen op de veranderingen en goed voorbereid zijn op wat komen gaat.

Waarom een omgevingsscan?

KWA raadt bedrijven aan zich te gaan inlezen in de nieuwe Omgevingswet. Om inzichtelijk te krijgen hoe de situatie nu is en wat de consequenties zijn per 1 januari 2021. De omgevingsscan is een aanpak waarmee inzichtelijk wordt gemaakt op welke punten er veranderingen zijn voor uw bedrijf.

Wat is de grootste verandering ten opzichte van de huidige wet- en regelgeving?

Adviseur

Mieke Lucas

033 422 13 85
ml@kwa.nl

QUIZ

De juiste antwoorden ontdekt u via deze QR-code.

Beren op de weg of volop participatie?

Een korte terugblik op de KAM contactdag van 8 oktober met als thema Omgevingswet: "Opvallend vond ik dat er ruwweg 2 groepen zijn", zegt teamleider Milieu bij KWA, Jette Muijsson, "een groep bedrijven die de participatie volop omarmt. Daar zijn ze over het algemeen al jaren mee bezig en die bedrijven weten dat het goed werkt. Een afvalverwerker bijvoorbeeld, meldt geen zienswijzen te krijgen op hun aanvraag revisievergunning, omdat ze heel goed overlegd hebben met alle stakeholders. Best uniek."

Een andere groep ziet op de KAM contactdag 'beren op de weg', aldus Jette: "Die zijn sceptisch, zien problemen opdoemen. Ons

advies is, ga het onderzoeken en uitproberen. Wat werkt voor jou als bedrijf? Ga tóch overleggen en ervaar in de praktijk hoe het werkt. Hoe je het ook wendt of keert, participatie wordt een indieningsvereiste na 2021 en daarom kun je er maar beter snel mee starten."

Als laatste een eye-opener voor veel deelnemers aan de dag: de winnaar van de quiz over de nieuwe Omgevingswet had voor 50% de juiste antwoorden op de vragen. Wat weet u al?

Wat weet u van de nieuwe Omgevingswet?

Tijd voor een quiz! Hoe staat het ervoor met uw kennis over de nieuwe Omgevingswet? Staat het antwoord in deze Kwadrant of vraagt u het aan Mr. Google...

1. Wat is géén doel van de Omgevingswet?

- Snellere besluitvorming, integrale benadering
- Beperken afwegingsruimte, snellere besluitvorming
- Integrale benadering, vereenvoudiging

2. Welke van de volgende onderwerpen wordt niet meer op rijksniveau geregeld, maar lokaal?

- Geluid en geur
- Geluid en trillingen
- Geluid, trillingen en geur
- Geen van bovenstaande

3. Wie is in principe het bevoegd gezag voor een milieubelastende activiteit?

- Omgevingsdienst
- Gedeputeerde Staten (provincie)
- Burgemeester en wethouders
- DCMR

4. Welke datum is leidend om te weten onder welk stelsel mijn vergunningaanvraag komt te vallen?

- 1 januari 2020
- 1 januari 2021
- 1 januari 2022
- Deze is nog niet vastgesteld

5. Participatie is verplicht onder de Omgevingswet

- Waar
- Niet waar

Doe mee aan onze quiz!

Diederick van Drunen van Lantor

"Een eye-opener vond ik het participatietraject."

Hoe belangrijk dat is bij een vergunning aanvragen bijvoorbeeld. Die communicatie eromheen is essentieel. Wij zijn altijd druk met de aanvraag en 'vergeten' een beetje de betrokkenen. Tijdens de KAM contactdag realiseerde ik me dat het proces makkelijker wordt als je juist de stakeholders vooraf betrekt bij je plannen."

Erik Wijnands van DS Smith

"Voor mij werd nog duidelijker dat de nieuwe Omgevingswet complex is."

"En dat betekent dat je als bedrijf voldoende tijd moet nemen om de Omgevingswet te doorgronden. Hier zijn we bij DS Smith al mee bezig. Lastig is dat de wet nog niet volledig uitgekristalliseerd is en dat er dus nog wijzigingen komen vanuit de overheid. Hierop moeten we alert zijn."

Arno Eleveld van Twence

"Ik zeg: participatie, gewoon doen!"

"Bij Twence passen we participatie al jaren toe. We betrekken onze omgeving en milieuorganisaties in een vroegtijdig stadium bij nieuwe projecten. Dit blijkt een zeer succesvolle aanpak, mits je de stakeholders serieus neemt en goed luistert naar de wensen. Het voorkomt dat issues, die in een vroegtijdig stadium en vaak op

een eenvoudige manier verholpen kunnen worden, uitmonden in juridische conflicten. En die komen altijd op het verkeerde moment."

Hoe blijft u bij invoering van de Omgevingswet op de hoogte?

De Nederlandse omgevingswetgeving moet volgens de overheid eenvoudiger en beter worden. Daarom wordt per 1 januari 2021 al het omgevingsrecht gebundeld in één Omgevingswet. De decentrale overheden, zoals gemeenten, krijgen onder andere meer ruimte en verantwoordelijkheid om lokale omgevingsplannen om te stellen.

KWA maakt zich sterk om het bedrijfsleven tijdig en volledig te informeren over de gevolgen van deze ontwikkelingen in (lokale) wet- en regelgeving. Dit doen wij onder andere via **Makeonline**, de tool voor het bijhouden van wet- en regelgeving. Met de ondersteuning van de experts van KWA.

Geen onrealistische eisen

Het is belangrijk om de beschikbare ontwikkelingsruimte van uw bedrijfslocatie in stand te houden en de belangen van uw bedrijf mee te laten wegen in de planvorming van de lokale ontwikkelingen van uw gemeente. Voorkomen moet worden dat verkeerde en/of onrealistische eisen worden vastgesteld. Er moet voor de omgeving een blijvend

prettige leefomgeving worden gerealiseerd, met voldoende beschikbare lokale ontwikkelingsruimte voor uw bedrijfsactiviteiten, zoals een (toekomstige) uitbreiding. Hoe kan ervoor gezorgd worden dat uw belangen niet botsen met andere belangen?

Conceptwetteksten vergelijken

KWA is voor u al aan de slag gegaan, om de impact van de Omgevingswet op de bedrijfsvoering van onze klanten inzichtelijk te maken. Dit doen wij door bijvoorbeeld de concept(wet)teksten te vergelijken met de huidige wetgeving. Met **Makeonline** brengen wij de verschillen in kaart, zodat we bedrijven goed kunnen informeren over de gevolgen van de Omgevingswet.

Of omgevingsplannen toetsen

Wij toetsen voor u de omgevingsplannen de geldende wettelijke kaders (compliance) en vertalen de gevolgen van deze plannen naar uw specifieke klantsituatie. Deze aanpak stelt u onder andere in staat om 'fouten' te herstellen én om uw gemeente bewust te maken dat ze de geldende procedures moeten volgen. Daarnaast kunt u eventueel een zienswijze indienen.

Uw belangen bewaken

Met de komst van de Omgevingswet wordt de monitoring van ontwikkelingen in wet- en regelgeving voor u dus nóg belangrijker, omdat lokale overheden meer zeggenschap krijgen over de lokale ontwikkelingsruimte

van een bepaald gebied. Dus om uw belangen zo goed mogelijk te bewaken, moet u tijdig, liefst al in het ontwerpproces van de besluitvorming, op de hoogte zijn van ontwikkelingen. Dit moet voorkomen dat de bestaande ontwikkelingsruimte voor uw bedrijfsvoering, voor bijvoorbeeld geluid en lucht, op een oneigenlijke manier wordt ingeperkt.

Via **Makeonline** bent u op de hoogte en kunt u tijdig inspelen op de ontwikkelingen. Neem contact met ons op voor meer informatie.

Adviseur

Steven van Tilborg

033 422 13 82
svt@kwa.nl

Dag op stap met junior adviseur Daniela 'Veel vrijheid en plezier'

5.30 uur, de wekker piept. Daniela ter Borg staat vandaag vroeg op. Lekker op tijd naar het KWA-kantoor in Amersfoort. Dan is er de rust om met senior collega's te overleggen en de dag geconcentreerd te beginnen. "Maar ik begin vaak ook later hoor", zegt ze lachend.

Daniela werkt nu een jaar bij KWA en wij volgen haar tijdens een werkdag. Ze studeerde economie in Mexico en deed later onder andere haar Masters bij Urban Environmental Management (milieubeleid) aan de Wageningen University & Research.

"Ik werk op de afdeling Milieu en ondersteun bedrijven bij de aanvraag van vergunningen. Als bijvoorbeeld de productielijn verandert, vraagt het bedrijf ons om advies en het verzorgen van de aanvraag. Meestal ga ik dan samen met één van onze senior adviseurs langs bij onze klanten. Dat is zo leerzaam. Ze weten veel en dragen dat met plezier over. Een soort rolmodel, zo zie ik ze wel. Enthousiast over en ervaren in hun werk, dus ik leer ook veel tijdens zo'n autorit.

Op locatie bij de klant krijgen we regelmatig een rondleiding. Vooral de voedingsmiddelenindustrie zie ik veel van binnen. Hoe bijvoorbeeld kaas wordt gemaakt en hoe cacao wordt verwerkt, dat leer je tijdens zo'n rondleiding. Ik vind het bijzonder leuk om te zien hoe onze dagelijkse boodschappen tot stand komen! Maar ik ga ook naar ziekenhuizen en bedrijven waar gevaarlijke stoffen worden opgeslagen. Tijdens ons bezoek letten we vooral op het productieproces en de invloed op de omgeving. Zo kijken we naar installaties, maar ook naar zaken als de opslag van gevaarlijke stoffen, mochten die aanwezig zijn. We vragen de betrokkenen het hemd van het lijf en nemen foto's die de situatie verduidelijken.

Terug bij KWA ga ik aan de slag met mijn rapport. Dat heb ik echt moeten leren als pas afgestudeerde, bijvoorbeeld door andere rapporten door te nemen en vooral door veel te vragen. Bij KWA staat iedereen open voor wat voor vragen dan ook. Ze helpen je altijd verder. Aan de andere kant, je krijgt veel vrijheid om het zelf uit te zoeken, om fouten te maken. 't Is ook gewoon gezellig om op kantoor te zijn, even een praatje maken op de gang, samen lunchen.

Ik vul namens onze klanten de formulieren in op het online platform Omgevingsloket. Een senior leest mee, controleert en geeft me feedback. Wat ik interessant vind?

Als we praten met het bevoegd gezag, zoals de Omgevingsdienst of iemand van de gemeente. Dan hoor je wat voor vragen ze hebben, waar ze op letten en hoe de belangen lopen. Eén ding verlies ik niet uit het oog: KWA staat voor de bedrijven, onze klanten. En het leukste moment? Als het besluit binnen is. Echt een yes-moment. Het is weer gelukt."

Adviseur

Daniela ter Borg

033 422 13 21
dtb@kwa.nl

Uw KAM-management uitbesteden

Bedrijven besteden steeds vaker een deel van hun activiteiten uit. Dat gaat van catering, wagenpark en salarisadministratie tot aan werkzaamheden op het gebied van milieu en arbeidsomstandigheden (KAM-activiteiten). De balans tussen het realiseren van een snelle besparing en het behouden van de gewenste kwaliteit, is een spanningsveld voor veel bedrijven. KWA begrijpt het belang van het overnemen van de activiteiten met de vereiste kwaliteit en weet dit te borgen door onze jarenlange ervaring op het gebied van KAM-advisering.

Outsourcen is maatwerk

Outsourcen is maatwerk: welke KAM-activiteiten worden er uitgevoerd, welke rol wordt vervuld en wat is de periode? Dit zijn vragen die wij vooraf stellen. Daardoor kunnen we met u de scope, specificaties, bijzonderheden en resultaatverplichtingen vastleggen. Wij ondersteunen bedrijven in de rol van de KAM-coördinator, gericht op het coördineren en uitvoeren van de KAM-taken, bijvoorbeeld voor een paar dagen per week. Het aantal dagen kan altijd worden opgeschaald of afgeschaald. Als basis voor deze KAM-taken wordt een overzicht opgesteld, waarbij de verschillende

elementen en onderwerpen van de betreffende ISO-normen (ISO 9001, 14001 en 18001) als leidraad worden gebruikt. Het overzicht 'Tabel Outsourcing KAM-taken' vormt de basis voor de afspraken, de ondersteuning en het contract. U vindt deze tabel op onze website.

De uitvoering van uw KAM-activiteiten kan gericht zijn op een of meerdere specifieke onderwerpen, zoals het uitvoeren van een interne audit en compliance check, tot het volledig invullen van een interne functie. Naast specialistische kennis levert de adviseur ook input bij het te doorlopen

proces. Denkt u hierbij aan de interne en externe communicatie, de te volgen procedures, het creëren van draagvlak en het nemen van beslissingen om het beoogde resultaat te bereiken.

Ervaar het rendement van outsourcing

Uw bedrijfsvoering is vooral gericht op de kernactiviteiten. Vindt u het belangrijk dat ook de ondersteunende activiteiten, zoals KAM, de noodzakelijke aandacht krijgen? Wilt u deze vakkundig, efficiënt en effectief hebben uitgevoerd? KWA heeft ervaring met het geheel of gedeeltelijk overnemen (outsourcen) van KAM-activiteiten bij bedrijven.

Neem contact op als u meer wilt weten.

Adviseur

Jan van Pelt

033 422 13 81
jvp@kwa.nl

'PAS' het slim aan

Wat zijn uw mogelijkheden bij beperking uitstoot stikstof?

Bijna iedere dag is het in het nieuws: de uitspraak van de Raad van State over het Programma Aanpak Stikstof (PAS). Het heeft grote gevolgen voor iedereen, ook voor de industrie. Hoe zit het precies en hoe gaat u met de gevolgen van deze uitspraak om?

In mei 2019 heeft de Raad van State de uitspraak gedaan dat het PAS niet meer mag worden gebruikt voor activiteiten die stikstofdepositie veroorzaken op een Natura 2000-gebied. Als gevolg van deze uitspraak is de vergunningverlening ook opgeschort en worden nieuwe aanvragen niet in behandeling genomen en blijven bestaande aanvragen liggen. Inmiddels is het eerste advies van het Adviescollege Stikstofproblematiek gepubliceerd en komt de vergunningverlening weer langzaam op gang.

Korte achtergrond

Stikstof wordt vooral uitgestoten door de landbouw (45%) en wegverkeer (6,5%), maar ook de industrie en scheepvaart (11%) leveren een bijdrage. Daarom is op 1 juli 2015 het PAS, opgenomen in de Wet natuurbescherming, van start gegaan om het effect

van afzonderlijke activiteiten te toetsen en stikstofuitstoot te reduceren. Het PAS bevatte maatregelen die op termijn de emissie van stikstofoxiden moest reduceren. Deze maatregelen hoefden niet meteen te worden getroffen. Het PAS zou in de Omgevingswet, via de Aanvullingswet natuur, worden opgenomen. De vraag is of dit nog gaat gebeuren. PAS bestaat inmiddels niet meer.

Huidige spelregels

Als een bedrijf toch een bepaald plan wil realiseren, zoals uitbreiding, is dat alleen mogelijk wanneer wordt aangetoond dat dit plan niet leidt tot een toename van stikstofdepositie in Natura 2000-gebieden. Is er toch sprake van een toename, dan wordt het heel lastig. Uitbreiding kan dan alleen via interne of externe saldering of door het uitvoeren van een bepaalde toets. Voor bedrijven is deze route bijna onmogelijk.

Tóch mogelijkheden voor bedrijven

Toch zijn niet alle deuren dicht. Door het in kaart brengen van de gereserveerde ruimte in een vergunning en de daadwerkelijke uitstoot van stikstof, wordt het voor een bedrijf inzichtelijk of nog ruimte beschikbaar is. In de industrie zijn bij veel bedrijven de (stoom)ketels voor meer dan 90% verantwoordelijk voor de stikstofuitstoot. Wat kunt u dan? In de bestaande vergunning van een bedrijf is een hoeveelheid stikstof vergund. Door deze nader te bestuderen is er mogelijk ruimte op de stikstofuitstoot. Wat ideeën:

- De werkelijke hoeveelheid stikstof is lager dan de vergunde hoeveelheid.
- Door ketel of brander aan te passen blijkt uitbreiding mogelijk.
- Door processen op stoom aan te passen, zodat deze op een warmtepomp kunnen.
- Restwarmte benutten in het (bestaande) proces.

Wanneer het proces wordt verbeterd of wordt gekozen voor een installatie met lage stikstofuitstoot, zijn er ook positieve zijeffecten, zoals lager energiegebruik en een lagere CO₂-emissie. Op deze manier kan én de stikstofdepositie én de CO₂-uitstoot worden beperkt. Hiermee gaat de stikstofdepositie hand in hand met de beperking van energietransitie. Meer ideeën horen? Neem contact op.

Adviseur

Mujgan Omary

033 422 13 48
mom@kwa.nl

Adviseur

Rob Trenning

033 422 13 75
rtr@kwa.nl

Soft skills zijn keihard nodig.

Stel...

- ... u werkt bij een bedrijf waar zeker risico's spelen, maar omdat er weinig ongelukken gebeuren, besteden medewerkers hier geen aandacht aan.
- ... u werkt bij een bedrijf waar veel medewerkers werken die geen zin hebben om iets te veranderen, omdat ze het al jaren zo doen.
- ... u werkt bij een bedrijf waar de directie strak stuurt op tijd en geld en wel zegt dat veiligheid belangrijk is, maar hierop niet stuurt.

... u werkt bij een bedrijf waar veiligheid uitstekend is 'geregeld', maar waar nog steeds een behoorlijke hoeveelheid incidenten plaatsvinden.

... u werkt in een bedrijf waar een ernstig ongeval is gebeurd en uw opdracht is het veiligheidsbewustzijn aantoonbaar te verhogen, maar u weet niet waar u het beste kunt beginnen.

Best lastig...

KWA weet dat onze klanten meestal uitstekend in staat zijn om zelf te komen met technische en organisatorische

oplossingen voor hun veiligheidsproblemen. Maar wat nou als blijkt dat hierin de oplossing niet zit en dat die veel meer gezocht moet worden in het beïnvloeden van veiligheidsgedrag of de groepsdynamiek? Soft skills dus.

In coproductie

Wij hebben een oplossing. In samenwerking met de Vrije Universiteit van Amsterdam heeft KWA bepaald welke elementen bepalend zijn voor veilig gedrag. Op basis hiervan is het mogelijk een beeld te krijgen van de elementen die terug zijn te vinden

binnen een bedrijf en welke juist niet. Wanneer dit helder is, wordt het mogelijk om heel gerichte interventies te doen om veilig gedrag te verhogen. Zoals een klant van ons opmerkte: "Nooit gedacht dat die 'softe skills' zo hard waren en zoveel invloed hebben."

Adviseur

Anneké Slenters

033 422 13 66
asl@kwa.nl

KWA faciliteert de volgende informatienetwerkgroepen

KAM
contactgroep
secretariaat@kamcontact.nl
www.kamcontact.nl

Bijeenkomst
7 april
2020

Brzo
werkgroep
secretariaat@brzowerkgroep.nl
www.brzowerkgroep.nl

Bijeenkomst
24 maart
2020

BNET
bedrijvennetwerk
energietransitie
bnet@kwa.nl
www.bedrijvennetwerkenergietransitie.nl

Bijeenkomst
21 april
2020

Vraag een gratis E-learning demovoucher aan

Helemaal van nu: leren op een zelfgekozen moment op een zelfgekozen tijdstip. E-learning dus. KWA biedt, samen met partner Précon, al een tijd de online training **Explosieveiligheid** aan. Het succes ervan deed ons besluiten meer online trainingen te ontwikkelen. Sinds kort kunnen u en uw medewerkers ook de e-learnings **Veilig werken met gevaarlijke stoffen, Veilig aan de slag** en **Vertil je niet** volgen. Nieuwsgierig? Bestel meteen kosteloos een vrijblijvende demovoucher. Zo ziet u met eigen ogen hoe leerzaam en leuk een online training kan zijn. Dit kan via kwa.nl/e-learning.

Welke bijeenkomst past bij u en uw medewerkers?

KWA organiseert bijeenkomsten, trainingen en seminars over allerlei onderwerpen en voor allerlei mensen in uw organisatie. Wat vindt u hiervan?

Koudetechniek en warmtepompen voor installatiebeheerders
13 november in Amersfoort

ISO 45001: Gezond en veilig werken in de praktijk, i.s.m. NEN
14 november in Delft

Cursus Management of Change
18 november in Amersfoort

Informatiemiddag 'Onder de loep' over incidentenonderzoek en -analyse
19 november in Amersfoort

Cursus Omgevingswet
21 november in Amersfoort

Informatiebijeenkomst maatwerk bedrijfsnoodorganisatie
27 november in Amersfoort

Kijk voor meer informatie en een volledig overzicht op kwa.nl/bijeenkomsten

KWA werkt mee aan ISSO 13-publicatie

KWA heeft meegewerkt aan het ontwikkelen van kennis om storings, vervuiling en schade in gesloten warm- en gekoeldwatersystemen te voorkomen. Deze kennis is ondergebracht in ISSO 13-publicatie 'Voorkomen van corrosie en vervuiling'. De vorige versie van de publicatie bestaat al sinds 1983. Echter, 40 jaar geleden werden cv-installaties aangelegd in staal en werd er op hoge temperaturen gestookt. Tegenwoordig bestaan installaties uit veel meer materialen, kleinere diameters en worden ze bedreven op lagere temperaturen. In combinatie met zuurstoftoetreding, door bijvoorbeeld onvoldoende drukbehoud, leidt dit vaak tot corrosie- en vervuilingproblemen. Daardoor was het nodig ISSO 13-publicatie te actualiseren.

ACTIECODE voor tijdelijke gratis toegang tot ISSO 13

De publicatie is te bestellen via www.issso.nl en is beschikbaar via de ISSO-KennisBank.

Met de actiecode:

< **KWA ISSO-13-2019** > krijgt u tijdelijk gratis 2 dagen toegang tot de online uitgave.

Interesse? Stuur een e-mail naar bestellingen@issso.nl, vermeld daarbij de code en u krijgt tijdelijk gratis toegang tot de uitgave.

Even voorstellen

In elke Kwadrant stellen wij onze nieuwe medewerkers aan u voor. Voor onze vacatures kijkt u op www.kwa.nl/vacatures

Danique Huijsmans

Als rechtenstudent is het iedere dag mogen werken met wet en regelgeving erg leuk en leerzaam. Naast mijn deeltijdstudie houd ik mij bij KWA voornamelijk bezig met het uitwerken van juridische teksten op het gebied van arbo- en milieuwet- en regelgeving. Ik zie het als een uitdaging om het recht op een begrijpelijke, voor iedereen leesbare manier uit te leggen. En ik hou het niet alleen begrijpelijk voor onze klanten, maar ook voor mijzelf. Verder biedt KWA een prettige werksfeer met veel ruimte voor eigen initiatieven.

(Junior) Juridisch medewerker KAM-management

• Makeonline Wet- en regelgeving

Opleiding: Rechten

Klaas de Jong

Ik heb 19 jaar bij een milieu-technisch bedrijf gewerkt dat gespecialiseerd is in het ontwerpen, bouwen en onderhouden van zuiveringssystemen op het gebied van bodem, water en lucht. Daarvoor heb ik levensmiddelentechnologie en milieukunde gestudeerd. Ik hou ervan om gezamenlijk een oplossing te zoeken, om het gebruik van water te reduceren en om proces- of afvalwater op een zo duurzaam mogelijke manier te zuiveren.

Adviseur Water- en Procestechniek

- Ontwerpen en realiseren van proces- en afvalwaterzuiveringen
- Verduurzaming en optimalisatie productieprocessen

Vorige werkgever: Hannover Milieu- en Veiligheidstechniek

Sean Korsten

Ik ben in het verleden werkzaam geweest als militair bij Defensie. Daar ben ik een aantal jaren geleden gestopt, om de opleiding Integrale Veiligheidskunde te volgen. Deze heb ik recentelijk met succes afgerond en ik ben nu bij KWA uitgekomen. Ik heb gekozen voor dit bedrijf omdat ik een heel prettige indruk kreeg van de werksfeer en het lijkt me een perfecte omgeving om mezelf te ontwikkelen.

Adviseur Arbo en Veiligheid

- Veiligheid

Vorige werkgever: Defensie